

je, da se tega dela lotijo tudi vse resne politične stranke. Naša SLS vedno pozivlja in deluje po svojih poslancih v narodni skupščini, da se preide iz raznih osebnih spletkarjenj, ki povzročajo vedne izpremembe v Beogradu, na resno delo za okrepitev državnega gospodarstva. Da bi se v tem oziru res kaj ukrenilo, kar bi pomagalo, bo treba to-le izpeljati:

Državni proračun se mora znižati, nikakor pa ne zvišati, kot nam že sedanja vlada nekoliko napoveduje. Toliko proslavljeno štedenje v državnih podjetjih in ustanovah se do zdaj še ni uvedlo, a se bo moralo, samo na bolj praktičen način, kot pa se to zdaj urejuje. Gospodarska zakonodaja naj bo pravična v izenačenju davkov in ostalih državnih dajatvah. Država naj podpira podjetnost manjših okolišev, recimo občine, oziroma pokrajine, katerim naj se daje čimvečja gospodarska avtonomija.

Gospodarska rešitev Slovenije.

Že pesnik Vodnik je zapisal, da je zemlja Slovencev zdrava in njena lega najprava. Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija — to so viri gospodarstva v slovenskem delu naše države. Razumljivo je, da sedanjim vodilnim državnim krogom ni ravno pri srcu, ali bo Slovenija gospodarsko močna ali ne. Še nekako nevoščljivi so ji, da ni prava puščava in to vedno ponavljajo v svojih listih in govorih. Zato je razumljivo, da vsi gospodarski krogi v Sloveniji vedno bolj uvidevajo, da ima Beograd gluha ušesa za prošnje, tudi za zahteve. Tako se vedno bolj utrjuje prepričanje, pomagaj si sam. Toda dandanes je v naši državi še taka ustava v veljavi, ki je le na pol izpeljana in ki ovira državljane celo v tem, da bi si sami pomagali. Zato je nujno, da se boj za politično, kulturno in tudi gospodarsko avtonomijo vrši naprej z vso silo. Volitve v trgovsko in obrtno zbornico kažejo, da bodo zmagali oni, ki jim je za gospodarsko rešitev Slovenije. Mi kmetje želimo trgovstvu, obrtništvu in industriji v Sloveniji čim večji in živahnejši razvoj, ker vemo, da se bo tudi kmetijstvo po tem okrepilo. Poleg te želje pa imamo kmetje še eno, ki jo zdaj tudi javno povdarjamo: Mi hočemo tudi svojo kmetijsko zbornico za Slovenijo! Po teh stanovsko-gospodarskih zbornicah se bo nudila najbolj sigurna gospodarska samopomoč Sloveniji. Gospodarsko močna Slovenija bode pa tudi močna opora naši državi in zato najboljši — severni mejnik!

Državna politika.

V NAŠI DRŽAVI.

Pašič se vrača. Kljub svoji visoki starosti se je Pašič vendarle še opomogel, da zopet misli na vodstvo države. Deloma zavoljo afere svojega sina in zaradi zdravja se je umaknil za nekaj časa od krmila države, zanašajoč se na svojo stranko. A radikalna stranka mu ni več tista opora, kot mu je bila dozdaj. Zato bo imel Pašič, k obo skušal zopet dobiti v svoje roke vodstvo radikalne stranke in vlade, dosti posla. Ali mu bo uspelo, se bo v kratkem poznalo. Napel bo vse moči, da si pribori nazaj vodilno mesto, ali pa popolnoma politično propade. Za državo bi bilo to poslednje bolje kot prvo.

Spor med vlado in premogovniki, o katerem smo že zadnjič med noticami poročali, je napredoval v toliko, da bo vlada vse odpuščene delavce poslala v državne premogovnike na delo ter bo predvsem uporabljala premog iz teh rudnikov. Trboveljska premogokopna družba bo na ta način prisiljena, da bo znižala ceno premogu. Zanimivo je, da stane angleški ali avstrijski premog pri nas ravno toliko kot domači in je še boljši. Lastniki premogovnikov Trboveljske družbe pač hočejo veliko zaslužiti. Kako se bode ta spor med vlado in družbo končal, še danes ni mogoče reči.

Vlada ima seje o gospodarski krizi. Pretekli petek, dne 10. t. m., je sedanja vlada v posebni seji razpravljala o težkem gospodarskem položaju v naši državi. Kako je ta težek položaj nastal, je bilo lahko dognati, a kako se iz nje ga rešiti, o tem pa se za enkrat še ni govorilo, tako pravi poročilo o tej seji. Res, delavna vlada.

Število državnih uradnikov se bo znižalo — to je tudi nekaj predpogoja, da se bo državni proračun lahko zmanjšal. V prosvetnem ministrstvu je sedem raznih oddelkov,

»Zvestoba Dolge puške mi je dobro znana«, je odgovoril Munro, »in je vzvišena nad vsako sumnjo. A vse kaže, da ga je zapustila sreča. Montcalm ga je ujel in mi ga poslal nazaj s hinavsko vpludnostjo svojega naroda, češ, da ve, kako visoko ga cenim.«

»Kaj pa je z generalom Webbom in njegovimi pomožnimi četami?«

»Vi ste preveč nestrpni, major. Za tak pohod je treba časa«, je rekel stari vojak in se bolestno nasmejal.

»Torej pridejo? Sokol je to povedal?«

»On je govoril samo o nekem pismu, tega pa mu je odvzel Montcalm.«

»A kaj pravi Sokol? Saj ima oči, ušesa in jezik. Ali ne more z besedami povedati, kar mu je naročeno? Ali ni videl nikakih priprav za našo rešitev?«

»V Fort Edvardu imajo vsak dan parade!« je vzkliknil Munro, a je kmalu izpremenil porogljivo govorjenje in pristavil zamišljen:

»Sicer pa me je general Montcalm povabil na sestanek, da mi pove, kaj stoji v tistem pismu. Ker pa je naše stanje od ure do ure bolj nevarno, jaz pa bi se Francozom nerad pokazal preveč popustljivega, sem sklenil, da bi vi šli tja namesto mene in se pogajali.«

Z veseljem je sprejel Heyward častno nalogo in se nemudoma podal v francoski tabor. Montcalm ga je sprejel izredno prijazno, vendar se Heywardu ni posrečilo, da bi kaj izvedel o vsebini tistega pisma. Uzlovoljen zaradi brezuspešnega pogajanja se je vrnil in trdnjavo in šel zopet k generalu.

Našel je Munro v nežnem pogovoru s hčerama, a ti dve sta se na očetov migljaj umaknili, ko je vstopil mladi častnik.

Dr. Korošec v Brežicah. Dne 3. oktobra, ob 11. uri predpoldne, se vrši v Brežicah na vrtu in dvorišču Narodnega doma okrajni shod SLS za brežiški in krški okraj. Govori načelnik SLS dr. Korošec.

ki so popolnoma nepotrebni, da jih bodo sedaj pet ukinili in bosta le dva ostala. Primerno se bo znižalo število uradništva tudi v drugih ministrstvih.

Davidovičevci in Spahoveci se bodo združili v eno stranko, ki se bo imenovala demokratska zajednica.

Slovenci in sedanji politični položaj. V velikem notranjem boju v radikalni stranki sami, ki bo v kratkem, zdaj ko je Pašič prišel domov, tudi bruhnil v javnost, in pri trhlji vladini večini, ki jo tvorijo radikali in radičevci, je vprašanje, kako stališče naj zavzamejo Slovenci. Pucelj, ki je zdaj minister, in njegovi radičevci, enako tudi slovenski radikali, ne morejo zavzeti nobenega stališča v imenu Slovencev, ker predstavljajo le malo skupino ljudi, obenem pa morajo le to govoriti, kar reče radičevcem Zagreb — radikalom pa Beograd. Slovenijo zastopa dejansko le SLS. Naša stranka, ki je edina pooblaščenca v imenu Slovencev soodločevati v vladi, deluje na tem, da se izpremeni sedanje državno politično stanje, ki vso državo, posebej še Slovenijo, tare. Ako se pokaže, da je prišel čas, ko bo mogoče pri nas sestaviti vlado reda, pravice in dela, tedaj bo tudi Slovenija pripravljena sodelovati pri vladi po svoji zastopnici SLS. In čimprej se bo taka vlada sestavila, tembolje za državo.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Mir ljudem na zemlji. Najvažnejši dogodek v svetovni politiki preteklega tedna je gotova ta, da je bila Nemčija dne 10. t. m. sprejeta v Društvo narodov. S tem se je odstranila ona napetost med premaganci in zmagovalci iz svetovne vojne ter so zopet sedli h skupni mizi zastopniki narodov, da se pogovorijo o vzajemnem skupnem delu za rešitev Evrope. Nikdar več vojne med narodi, vse spore naj rešuje Društvo narodov — tako so končevali govorniki, odločujoči voditelji evropskih in izvenevropskih držav. Bog daj, da bi te besede bile tudi uresničene, saj je Evropa po zadnji vojni spoznala, da je vojna pač — uničevanje samega sebe.

Bombni atentat na Mussolinija. Preteklo soboto je neki mladenič vrgel proti Mussoliniju, ki se je peljal v avtomobilu po Rimu, bombo v avto. Bomba je zadela stransko okno avtomobila, padla na tla in eksplodirala, a Mussolinija ni ranila. Ranjeni so bili drugi potniki na ulici. Napadalec so takoj prijeli. Po vsej Italiji vlada zavoljo tega napada veliko razburjenje. Po mnogih krajih so fašisti vsled ogorčenosti napadli svoje politične nasprotnike, a brez povoda, ker je napadalec Francoz.

Državni preobrat v Grčiji se ni izvršil tako gladko, kakor so si revolucionarji mislili. Prejšnji predsednik je imel za vzdrževanje svoje mlade posebne čete, kot Mussolini fašiste, in te sedaj niso hotele pred redno vojsko položiti orožja. Tako so se že začeli spopadi od obeh strani in bati se je domače državljanske vojne.

Kaj je novega?

Današnji številki »Gospodarja« so priložene slike. Ta priloga se je tokrat zakasnila, ker se tiska v Ljubljani in so bile ovire pri strojih in prosimo, naj nam cenj. naročniki oprostijo, da nismo mogli združiti »Gospodarskih novic« s slikami!

Smrtnonevarni sunek z nožem. Dne 5. in 8. t. m. se je vršil na Teznu pri Mariboru vojni razpored za okoliške občine. Razpored je bil proti pričakovanju dobro obiskan in je potekel mirno brez preprirov in pretepov. Duhovi na Teznu niso bili razburkani, ker je bilo na vežbališču prepovedano točenje alkohola in v bližini ni nobene večje krčme. Dne 5. t. m. tudi po končanem razporedu in po razhodu ni prišlo nikjer do pretepov in tudi razporedni dan 8. septembra je končal na Teznu v znamenju zastopnosti. Še le proti večeru so se sprli med seboj šentpeterski fantje,

Pozorno je poslušal general Heywardovo poročilo, potem pa je rekel:

»Dobro, ako že ne gre drugače, potem sem pripravljen, da se osebno sestanem z Montcalmom in sicer nemudoma. Vi, dragi Heyward, pa me spremito. Pošljite naprej trobentača, da naznani naš prihod. Treba pa je tudi, da imamo v bližini stražo, ako nas čaka izdaja.«

Heyward je odšel, da nemudoma ukrene, kar je bilo treba. Naprej je poslal poslanca z belo zastavo, kmalu pa je že tudi on s stražo stal ob velikih vratih, kjer ga je že čakal general.

Ko so bili nekaj sto korakov oddaljeni od nasipov, je prišel od one strani Montcalm s svojim spremstvom.

Na obeh straneh so zapeli bobni, oddelka sta se ustavila ne daleč vsaksebi, poveljnika, vsak s svojim častnikom, pa sta si šla nasproti in se dostojanstveno pozdravila.

Prvi hip ni izpregovoril nobeden. Drug drugega je opazoval z radovednim pogledom. Potem pa je Montcalm prvi prekinil molk. Ker Munro ni bil zmožen francoščine, se je govorec obračal k Heywardu, ki je besede tolmačil svojemu generalu. Francoz je vpludno in oglašeno obračal besedo, Anglež pa je odgovarjal bolj trdo, a možato in resno.

»Ti hribi naokrog«, je rekel Montcalm po daljšem razgovoru, »nam nudijo izvrsten pogled na vaše utrdbe. Zdaj poznamo njih slabosti tako dobro kot vi.«

»Vprašajte Francoza, Heyward«, je ponosno odgovoril Munro, »če neso njegovi daljnogledi tudi do Hudsona in če ve, kdaj nam pridejo na pomoč Webbove čete.«

»Naj general Webb govori sam zase«, je odgovoril Montcalm in podal nasprotniku odprto pismo.

ki so popivali v gostilni Klojčnik ob Dravi, kake četrt ure od St. Petra. Iz prerekanja se je razvil običajni pretep, ki se je osredotočil na komaj 21letnega Franca Postrak iz Celestrine, ki je bil osvojen med fanti radi prejšnjih pretepov. Vinjeni fantalini so se precej časa lasali in ruvali med seboj, dokler ni eden pognal Postraku v hrbet noža do ročaja. Sunjeni se je zgrudil s krikom na tla in napadalec so se razšli po krvavem zločinu na vse strani. Smrtnoranjenege so prenesli starejši možje v gostilno, kjer je pa umrl v četrtek zjutraj. Sestra zaklanega je skušala med pretepom brata braniti in ga iztrgati iz klopiča pretepačev, a tudi njo je nekdo močno ranil z nožem preko hrbta. Zandarmerija bo imela obilo opravka, predno bode izsledila onega, ki je zaklal Postraka, ker se je vršil pretep in pokol v obsevu nočne teme.

Požar v Slivnici pri Mariboru. V noči od srede na četrtek je nastal v Orehovi vasi, občina Slivnica, požar pri posestniku Karlu Reitmeierju. Ogenj je opazil tudi mariborski stolpni čuvaj, ki je alarmiral mestno požarno brambo. Z avtoturbino so prispeli na kraj požara samo 10 min. pozneje, kot domača požarna bramba. Hiša, ki je bila slamo krita, se je nahajala že cela v plamenih, tako da je bilo nemogoče jo rešiti. Pač pa so požar omejili, da se ogenj ni razširil na sosednja poslopja. Posestnik ima škode za 22.000 dinarjev.

Smrt pod brzovlakom. Dne 8. t. m. se je vrgel v Sevnici ob Savi pod brzovlak št. 3 neznan moški ter obležal razmesarjen in mrtev na tračnicah. Samomordilec je oblečen v boljšo črno obleko, je velike postave, pristrizanih brk, s črnimi, redkimi lasmi. Na levi roki ima oteklino. Baje je Mariborčan, vendar policija še ni ugotovila njegove identitete.

Samomor. Zastrupila se je pri postaji Zabok-Krapinske toplice 17letna Terezija Štrbucelj, doma od St. Lenarta pri Trbovljah. Izpila je najprej steklenico lizola, nato pa se je vrgla pod vlak. Kolesa so ji odrezala glavo in odtrgala desno roko. Kaj je vzrok tega obupnega dejanja, zhe niso ugotovili. Samomori se tako množijo, da so znak velike in opasne moralne krize.

Tihotapei umorili finačnega stražnika. Pretekli torek je šel finančni stražnik podpredsednik v St. Ilju v Sl. gor. Resnik na državno mejo. Ker ga ni bilo čeli dan nazaj in tudi ne na praznik v sredo, so ga šli iskati. Našli so ga ob nekem jarku v Ceršaku pri St. Ilju mrtvega z razbito glavo. Kolikor se je moglo dognati, je pokojni zalotil dva tihotapca, ki pa sta se ga lotila ter nadvladala. Eden mu je zadal smrten sunek z nožem, drugi pa ga je s kopitom njegove lastne puške udaril po glavi. Tihotapec še dosedaj niso dobili.

Tolovajski napad na cesti. Dne 8. t. m. se je vračal železniški uslužbenec Mirko Rojko iz St. Lenarta peš v Maribor. Proti večeru so ga srečali nekaj sto korakov od gostilne Schicker trije mladoletni fantje, od katerih je nosil srednji močan kol. Ustavili so Rojka in oni s kolom je zakričal nad njim: »Življenje ali denar!« ter ga obenem udaril s kolom po roki. Rojko je skočil v stran, v istem hipu pa je dobil drugi udarec po glavi, ki ga je vrgel na tla. V nezasti je ležal nekaj ur. Ko se je prebudil, je opazil, da so mu napadalec slekli suknjo, ki je ležala nekaj metrov dalje. Vendar mu ni zmanjkalo niti denar niti kaka druga stvar. Napadalec je Rojko točno popisal, tako da jih ne bo težko izslediti.

Elektrifikacija St. Ilja v Slov. goricah. Priprave za elektrifikacijo tukajšnjega kraja so uspelo že tako daleč, da je pripravljani odbor svojo nalogo dovršil in se je dne 22. avgusta t. l. ustanovila tozadevna zadruga. Ta je šla pod vodstvom mladega inženirja Karla Ehrlich po odmerjeni poti naprej, je razpisala takoj ponudbe za posamezna dela in se bodo ta v najkrajšem času oddala. Kaže, da se bodo dela lahko pričela že v 14 dneh in se bodo Sentiljčani še pred Božičem letošnjega leta lahko razveseljevali pri novi luči.

Smrtna nesreča in požar pri Sv. Antonu v Slov. gor. Pri Zavčevih v Grabonoškem vrhu so star zasut vodnjak praznil. Delo je šlo prav lepo od rok. Prišli so do vode. Dne 6. septembra popoldne ob štirih so bili trije delavci, ki so bili znotraj, namenjeni jamo zapustiti in iti k mali južini. Dva se vstopita v škafo, da ju gor prpeljejo, tretji, Anton Čuček, čegar starši še živijo v Župetincih, se pa pod škafo prime samo za robove škafo, da ga visečega pripeljejo. Po vožnji šestih metrov pa mu roke otrpnejo, pade v vod-

Munro si niti ni dal raztolmačiti besede, ampak je hitro segel po pisanju, ki je bilo zanj tako važno. Med čitanjem mu je ponosni obraz izpreletela globoka žalost, ustnice so se mu pričele tresti, pismo mu je padlo iz rok in glava mu je klonila na prsi, kakor bi mu bile namah uničene vse nade. Dunkan je pobral pismo. Ne da bi se opravičil zaradi te drznosti, je z enim samim pogledom preletel vsebino. General Webb, Munrov predstojnik, je pisal v kratkih, jasnih besedah, naj se trdnjava ne protivi še dalje, ker ji ne more odstopiti niti enega moža svoje posadke.

»Zmota je izključena!« je vzkliknil Heyward. »Sam general Webb je podpisan!«

»Izdal me je!« je zajekal Munro. »Sramoto je nakopal na mojo sivo glavo!«

»Slabo sodite Montcalma«, je povzel besedo francoski poveljnik, zavedajoč se, kaj se mora goditi v srečnem pogumu vojaka. »Slabo ga sodite, ako mislite, da bo to pismo porabil za to, da bo ponižal hrabre vojsake. Poslušajte moj predlog!«

»Govorite!«

»Trdnjave ne more držati več. Mojega poveljnika korist zahteva, da jo uničimo. Kar pa se tiče vas in vaših hrabrih čet, so vam dane vse ugodnosti, ki so drage hrabremu vojsaku.«

»A naše zastave?« je vprašal Heyward.

»Nesite jih nazaj kralju.«

»In naše orožje?«

»Obdržite ga. Hrabro ga znate rabiti.«

Heyward je razložil generalu te razveseljive olajšave, ki so globoko ganile starega vojaka.

(Dalje prihodnjič.)